

GOSINZEANA

REVISTĂ ILUSTRATĂ SĂPTĂMĂNALĂ

REDACTOR: SEBASTIAN BORNEMISA

Anul III. — Nr. 27.

Abonamentul: Pe an 12 cor. Pe $\frac{1}{2}$ an 6 cor.
In străinătate 20 cor. □ Un exemplar 20 bani.

Orăștie, 13 Iulie 1913.

Principele Ferdinand, conducătorul armatei române, ce trece Dunărea.

Salutăm drapelul sfânt

al regimentelor românești, cari trec azi Dunărea bătrână, sub comanda principelui Ferdinand și a generalului Hârjeu, ca să vestească în bubuituri de tun tăria noastră! În fâlfăitul lor dumnezeesc vorbește gândul drept și cugetul măreț al neamului nostru, provocat să-și afirme cu tăria armei drepturile și voința. Ferberea și entuziasmul, care străbate cele șapte milioane de Români din țara liberă, nu trebuie să se oprească de zăgazurile meșteșugite ale Prutului, ale Dunării și ale Carpaților. Biruitor trebuie să treacă stavilele nepuțințioase și în inima noastră să vibreze cu aceeași intențitate, ca pe pământul sfânt al țării românești. E clipa hotărâtoare, când frații noștri au nevoie — nu de brațul nostru — ci de însuflețirea aceea curată și sfântă care sădește în pieptul oșteanului mândria, credința și puterea...

De aceea, când cel dintâi tun românesc vestește puterea noastră pe câmpiile Bulgariei, avem și noi datorința, ca să-i trimitem salutul frățesc și încurajarea noastră. Ni-o reclamă aceasta nu numai iubirea de frate și iubirea de neam, ci mai mult ca ori ce, conștiința, că suntem unul și același organism plin de putere și de încredere în viitor, care în toate momentele *se bucură deodată, se însuflețește deodată și, dacă e nevoie, plânge deodată...*

Salutăm drapelul sfânt al regimentelor românești, cari trec azi Dunărea bătrână, în zângănit de arme și în chiote de entuziasm, și le dorim izbânda neamului drept, care nu atacă pe furiș niciodată și scoate spada numai când vrășmașii cearcă să-l umilească

și să-i calce în picioare mândria și avutul. Pornind din conștiința aceasta sublimă, oastea românească va trebui să învingă și noi învingerea aceasta din suflet i-o dorim!

† Stefan O. Iosif

A fost alături de Coșbuc și Goga, cel mai de seamă poet născut în Ardeal, care deși dus dela noi, a rămas totuși vecinic ardeleanul serios, cumpătat și modest. Versurile sale de-o limpezime rară, de-o gingășie extraordinară și pline de un colorit liric din cele mai bogate, sunt întreagă viața sa chinuită și vecinic prigonită de mâna nemiloasă a sorții. Ultimul volum, „Cântece“, au tras vâlul de pe un suflet așa de prețios și bun, cum nu întâlnești decât foarte rar în viață. Fiecare din versurile acestea poartă pecetea unei inimi zdrobite și înșelate și cu toate acestea tare în credință. Durerile, ce i le-au dat oamenii, prietenii și cei mai apropiați ai lui, nu l-au înrăit și el a rămas bun, blând și iertător. Și meritul lui cel mai mare, ca om, în aceasta se oglindește...

A muncit totdeauna serios și a căutat să-și îmbogățească mereu sufletul cu imagini frumoase din geniile neamurilor streine. Număroase traduceri din autorii streini date de el la

† St. O. Iosif

iveală, sunt cea mai eclatantă dovadă a gustului său artistic, care s'a încălzit de cele mai frumoase lucrări întotdeauna. A cântat frumusețile țării noastre și a turnat în versuri fermecătoare imaginea eroilor naționali cu o limpezime viuă, iar sufletului său i-a zmulș accentu din cele mai înduioșătoare. Și pe lângă toată durerea sa personală fără seamăn, s'a încălzit totuși și de toate luptele mai noi ale neamului nostru, și acestea au aflat în sufletul său o puternică expresie în versurile scrise în lunile din urmă. Poezia sa „La arme“, cu spiritul ei agitator se cântă azi pe întreg cuprinsul României și însuflețită de ea dorobanții români aleargă cu fruntea ridicată sub steagurile regimentelor. ...Și-acum vine vestea dureroasă, că s'a stins repentin duminică dimineața, în 23 Iunie v. în spitalul Colțea din București. E cea mai izbitoare veste, din câte primim zi de zi și sufletul ne rămâne nemângăiat la primirea ei. A fost așa de brusc, așa de neașteptat sfârșitul acesta, că sufletul nu se poate împăca cu el. Și totuși îngropăciunea ce i s'a făcut în fața prietenilor și admiratorilor săi, veniți în pripă să-i petreacă sicriul la groapă, ne-o spune, că poetul Iosif nu mai este printre cei vii. La mormântul lui a vorbit *Bogdan-Duică*, în numele societății scriitorilor români, relevând sinceritatea fondului liric din versurile sale și a vorbit *Nicolae Iorga*, caracterizând modestia, blândețea și superioritatea talentului său.

Poetul Iosif s'a născut în Brașov și numai mai târziu a trecut în România, la facultate, mai apoi ca ziarist în Iași și București. A scris întâi la „Viața“ lui Vlahuță și la „Sămănătorul“ lui Iorga, pe care apoi l'a condus multă vreme. Are mai multe volume de versuri, dintre cari remarcăm: *Patriarhalele*, 1901; *Poezii*, 1901—2; *A fost odată*, poveste în versuri, 1903; *Poezii*, 1904—1908; *Din zile mari*, poem istoric în versuri; *Zorile*, dramă și *Cântece*, din anul trecut. Traduceri: „Poezii“ din *Petőffi*, „*Românțe și cântece de Heine*“, și „*Tălmaciri*“, un volum din diferiți autori

streini. — În colaborare cu poetul Anghel a publicat: „*Verlaine*“, traduceri; apoi „*Legenda funiștilor*“, „*Caleidoscopul lui Mirea*“, 2 volume; „*Cometa*“, comedie și „*Carmen saeculare*“, poem în versuri, jucat la Teatrul Național din București. Acum în urmă de tot a isprăvit și traducerea lui *Wilhelm Tell*, celebra dramă alui Schiller pentru care „Fondul de Teatru“ i-a acordat un onorar de 800 coroane.

□ □ □

† Ilarie Chendi

Vestea morții lui ne sosește la încheierea revistei și durerea ce-am încercat-o cu moartea lui Iosif, ni se mărește și mai mult. S'a dus adică și el, îndrumătorul inteligent pe căile încurcate ale literaturii, povătuitorul cuminte pentru cei, cari făceau literatură din îndemn lăuntric irezistibil și nu din fanfaronadă, și, înșfârșit, el, spaima și groaza tuturor intrușilor în literatură. S'a dus, și-acum e sigur, că scrisul lui, pe care de doi ani, de când n'a mai scris, încă tot nu ne-am învățat să-l uităm, nu ne va mai servi, ca pe vremuri în foiletoanele Tribunei, aproape zi de zi cantitatea sa regulată de însuflețire și dragoste pentru literatură.

Scrisul lui Ilarie Chendi a fost pentru publicul cetitor cea mai aleasă și mai sănătoasă hrană, de care nimeni, după ce a gustat-o, nu s'a mai putut lipsi cu ușurință. În articolele sale scrise într-o limbă românească ușoară și totdeauna grijită, se oglindea vecinic comoara de cunoștinți a unui om, care a studiat foarte mult și pe lângă aceasta a fost dotat dela natură cu un gust artistic din cele mai dezvoltate. La întâia ochire el alegea frumosul adevărat și trainic din imitația scilpitoare, dar fără de valoare, și pe cât de mult se entuziasma pentru cea dintâi, tot pe-atâta se necăjea pentru ceastalaltă. Înarmat cu puternica armă a satirei care de multeori părea răutate, dânsul nu cunoștea față de apostolii mincinoși ai frumosului nici o cruțare, tocmai precum nu se zgârcia în cele mai su-

perlative epitete, când se legă sufletește de cineva, care eră adevărat și chemat. O spune însuș aceasta în cele câteva rânduri, pe cari le-a scris pentru *Almanahul scriitorilor dela noi*: „În procedările critice nu se admit, decât extremele: sau recunoști calitățile cuiva și atunci te alipești cu tot sufletul de dânsul, sau îi spui verde neajunsurile toate și atunci îl tratezi în consecință, cu toată asprimea spiritului“.

Și Ilarie Chendi a ținut totdeauna la aceste legi formulate de dânsul. El sau înalță până la ceruri, sau apoi coborâ până în adânc. „*Aurea mediocritas*“ pentru dânsul nu există, cel puțin în ultimii ani nu mai există aproape de loc. Ce avea pe suflet o spuneă orișicui, cu rizicul de-a câștiga pretutindeni vrășmași numai. Și a câștigat de-a-juns, dar în luptele aceste el a ieșit totdeauna biruitor, chiar atunci, când hărțuelile le-au condus împotriva sa oameni cumiți și de mai bune lucruri vrednici. L'a ajutat într'aceasta talentul său mare dotat cu un puternic spirit de discernere, cu un ales gust estetic și cu un sarcasm inteligent — trei lucruri indispensabile oricărui critic literar.

Ilarie Chendi s'a născut în 1872, în Dârlos, pe Târnave și a studiat în Sighișoara, Sibiiu, Budapesta și București, unde a trecut în toamna anului 1898. A colaborat la o mulțime de reviste și ziare și a contribuit la întemeierea revistelor: „Cu-

rierul literar“, „*Sămănătorul*“, „*Vița literară*“ și „*Cumpăna*“. Cele mai de seamă lucrări ale sale sunt: „*Începuturile ziaristice noastre*“, „*Ziua învierii*“ de Ibsen, tradusă împreună cu Sandu-Aldea, „*Zece ani de mișcare literară în Transilvania*“, „*Preludii*“, „*Foiletoane*“, „*Fragmente*“, și „*Impresii*“. A mai lucrat foarte mult cu cooperarea regretatei scriitoare *Eugenia Carchalechi* la aranjarea operelor complete ale autorilor noștri clasici, tipăriți la „*Minerva*“.

□ □ □

A fost demult...

— După Bodenstedt —

*A fost demult la noi în sat
O nuntă cum vezi rar,
Șatunci s'a rătăcit pe-aici
Un gârbov lăutar...*

*Avea toiag sub braț... ș'avea
De lemn piciorul drept,
Chipiu bătut de vânt și ploii
Și-un ban frumos pe piept.*

*S'au poticnit flăcări n joc
Prelung privind la el,
Când și-a făcut prin mijloc drum
Cu mâna 'ncetinel...*

*...Plecat, ajuns în drept cu cei
În jur de mese strănși
S'opri n toiag — își șterse blând
Doi stropi din ochii plânși:*

*„Cinstesc și eu pe miri“, a zis
Cu glas înduioșat
Și lin pe strune-i a 'nceput
Un cântec fermecat.*

*Cântă, tăcea și iar cântă
Din foii și clarinet,
Frumos, c'au prins bătrânii n jur
Să lăcrimeze 'ncet...*

*Și-au prins de două părți, ca'n vis
Cu versul subțirel,
Să fredoneze printre dinți
Nunțașii după el...*

*...Toți cei de-atunci se odichnesc
Sub cruci în fîntirim,
Dar cântecul acela, vezi,
Și astăzi îl mai știm...*

T. Murășanu.

România — gata de războiu.

Furtuna din Balcani, care a început din nou se bântuie, amenință din ce în ce mai greu. Azi am ajuns până acolo, că țara fraților noștri a trebuit să cheme sub steaguri 800.000 de oșteni, cari în săptămâna aceasta trec matca Dunărei bătrâne și iau cu arma ceea ce Bulgaria a refuzat să dea de voie bună: pământul ce cade între Dunăre și linia oablă Turtucaia—Balcic. Și până când tovarășii de eri înfrățiți de interese comune: Sârbii, Grecii, Bulgarii și Muntenegrenii, azi se prăpădesc reciproc, ei silesc totodată și pe România, ca să se apropie de focul lor uriaș și ca și ea să trimită ghiulele în focul acesta. Și România va merge, căci trebuie să meargă. Interesele ei de stat liber și independent prefund, ca să nu mai rămâie nepăsătoare în fața evenimentelor, ce se desfășoară în fața ei, ci să ia parte activă la ele și ea. Sentimentul acesta a pătruns azi în țara întregă și din clipa în care mobilizarea armatei române a fost decretată de viteazul *Vodă Carol* și pusă sub comanda moștenitorului de tron principele *Ferdinand* și generalul *Hârjeu*, poporul simte greutatea zilelor și aleargă însefleșit sub steagurile, cari îl cheamă. De aici de departe, noi nu ne putem da seama de însufleșirea de dincolo, care e așa de frumoasă și așa de înălțătoare. Sub steaguri nu aleargă numai oșteni chemași, ci și bărbați cărunți și oameni pe cari îi scutește legea de-a fi duși în luptă. La cel dintâiu apel al conducerii armatei, aleargă fiecare Român cu sufletul plin de însufleșire, ca să arate, că pentru el mai presus decât viața e cinstea țării. Însufleșirea aceasta generală stoarce azi admirația întregii Europi și de aceea toți privesc îngroziți la războiul, care se poate începe între România și Bulgaria, căci acesta apoi după toate semnele nu va mai putea fi numai al acestor două neamuri, ci el va atrage, se prea poate, în foc și triplatoarășie și tripla-alianță. Și războiul acesta e foarte apropiat. România

Doamna și domnul Zaharie Bârsan, împreună cu dl Toneanu dela „Teatrul Național” din București, în turneul ce l-au dat prin câteva orașe dela noi. Cele mai multe „centre” au refuzat să primească pe simpatici artiști sub motive, destul de neserioase.

a luat toate măsurile posibile pentru el și e gata în oricare moment să-l înceapă. Regina Elisabeta s-a pus, ca și în 1877, în fruntea Crucii roșii și pretutindeni se fac daruri spre scopul acesta nobil, ca să se poată da tot ajutorul răniților, ce vor ieși din eventualul războiu. Pe de altă parte s-a dat amnistie generală tuturor dezertorilor din armata română, cari n-au trecut peste 28 ani și vin vești, că și acești oameni refugiați grăbesc din nou sub steagul regimentului, de sub care au fugit în timp de pace pentru mici necazuri. Tinerimea universitară română din țările apusene încă a fost chemată urgent acasă, și ei aleargă însufleșiți de pretutindeni la cea dintâi chemare...

Armata română se prezintă astfel nu numai ca disciplină și ca însufleșire în cele mai bune condiții, ci și ca număr. Ea constă din 40 regimente de infanterie, 9 batalioane de vânători, 10 regimente de roșiori, 1 regiment de escortă, 10 regimente de călărași, 20 regimente artilerie de câmp, 2 regimente artilerie de cetate și 7 batalioane de trupe speciale. Întreagă armata e grupată în 5 corpuri de câte două divizii și pe lângă cei 280.000 de soldați activi poate pune pe picior de războiu încă vreo 500.000 de oameni. În

total deci ea dispune de vreo 800.000 de soldați, o armată hotărâtoare într'un eventual războiu general, pe lângă disciplina ei de întâia mână și organizația ei de întâiul rang...

România e gata, și noi privim cu încredere în acțiunea aceasta a ei militară, care numai urmări avantajoase poate să aibă și pentru noi, cari trăim în afară de sânul ei.

□ □ □

Departa undeva, departa...

*Departa undeva, departa,
Unde 'nflorosc la geam sulfine,
Nu mai răsar în piept iluzii
Ci numai lacrimi și suspine.*

*Departa undeva, copila
Cu ochii dulci, ca două stele
Își plânge azi norocul mașter
Și blastă mă cu foc și jele...*

*O, cum aș vrea, în nopți când dorul
În piept grămadă mi s'adună,
Departa undeva, departa
Să duc și jalea mea nebună.*

Radu Mârgean.

□ □ □

Ape mari.

S'au deschis iarăș izvoarele văduhului...

Peste umerii dealurilor plutesc nori grei, întunecați. Zărilor s'au împreunat cu pământul, într'o îmbrățișare rece, înfrigurată. Coboară oști

întregi de picuri deși, ca cenuși de-o sătă uriașă. Ploaie mărunță, toamnăfică, care sporește grozav. Se pornește de dimineața și curge cu aceeaș îndârjire zile dearândul. Nici o licărire de lumină prin plumbul înălțimilor, nici o rază milostivă. Plouă, plouă...

Pământul nu mai poate primi atâta umezeală. Coastele de pădure fumegă. Biețele sămănături se întind supărate pe piepturi de răzoare, par'că simț și ele greutatea norilor povarnici. Firele de grâu au plecat capetele, iar foile de cucuruz atârână desparate.

Nici o gură de vânt, nici un sgomot. O liniște adâncă s'a înstăpănit pretutindeni. Doar picurii de ploaie dacă se aud, ca cântecul înădușit al unor greeri îndepărtați.

E mai chinuitoare ploaia înceată, domoală, decât furtunile năpraznice. Când vezi în depărtare năvală de nori, auzi tunete și vezi biciuri de foc împletindu-se pe pânza văzduhului, atunci te cutremuri, e adevărat, dar totuș din semne simți ce va să vină și te împaci, așteptând deslănțuirea furtunii. Picurii mari, răpăitori, vin repede, se cern cu iușeală și trec. Iar după dânșii și-i că are să urmeze râsul dulce, înviorător, al soarelui. Păraiele vuiesc un ceas două și vara strălucește înainte, ca o zeiță biruitoare.

Însă când se închide cerul peste

tot cuprinsul vederii și zărilor se îmbumbă cu teamă par'că, atunci te apasă greu mocnirea firii. E ca și când te roade o prevestire nelămurită, un gând neguros: ce-o să se întâmple, Doamne?

Te tot uiși afară prin geamul încețuit și aștepți să prinzi o undă de lumină de undeva, din vre-o spărtură de nor. Zădarnic. Ploaia urmează cu îndărătnicie. Țâr-țâr-țâr...

Dela o vreme, după zile de ploaie, se anunță potopul. Părăiașele se umilă pe coaste, ca vinele unui uriaș întărâtat. Pornesc din toate părțile, îmbărbătându-se. Salță peste trunchiuri răsturnate, ca niște băiețandrii zglobii. Și chiotesc spre văi, preschimbându-se în dușmani năvalnici. În fața unui obstacol mai serios se unesc mai mulți, se o-presc pe-o clipă adulmecând par'că slăbiciunea contrarului, apoi se avântă mugind. Și biata căpișă de fân, sau malul de pământ, se prăvăl învinse și noroite.

Văile se umplu de apă năvălitoare. La gaturi se sbat armăsari turbași și troznesc zăgazuri. Urlă valuri pretutindeni și potopul se încheagă cutropitor. Ajungând la safe sau la orașe, nu mai sunt puteri ca să-l stavilească. Se năruie garduri, gem pomii, se clafină punți și poduri. Dobitoacele mugesc înspăimântate prin ocoale, iar bieții

oameni se frământă supuși de groază.

Iată, colo se frânge o salcie bătrână. Vârtejul o ridică cu putere și o izbește de-un podmol. Casa de pământ se clafină, păreții se pleacă într'o parte. Vai, cad... O pisică plânge pe coperiș. Stăpânul își frânge mâinile alături. În fundul grădinii, pe coastă, o femeie desperată strânge pe lângă sine o ceată de copii cari tremură de frică și de frig. Mânia lui Dumnezeu.

Ajuns la oraș, potopul se bate de ziduri, îneacă străzi și curți. Nici cele mai puternice poduri nu-i pot stă împotriva. Puterea omească se arată nepufincioasă în fața elementelor înfuriate. Companiile de soldați, comandate la primădie, stau deoparte cu legături de funii și cu peluri: nu pot începe nimica. Cel mult iau în brațe copii și-i duc la adăpost. Nu mai sunt drumuri, nici cărări. Apele spală calea ferată și trenurile adastă pe la gări, cu căzanele răcite.

Râurile revarsă peste câmpii belșug nemăsurat de ape tulburi, gălbui. Murășul e o mare.

Groaza și desnădejdea supun toate inimile. Frunțile oamenilor se pleacă grele de gânduri. Viitorul se arată întunecat, nenorocit.

Apele tot clocote în văi. Și de sus, din văzduhul cenușiu curge mereu. Plouă, plouă...

Strada Porumbului din Orăștie sub apă.

Strada Fabricii din Orăștie sub apă.

Potopul din zilele trecute a făcut ravagii cumplite îndeosebi pe valea Murășului și chiar în Orăștie râurile de munte au ieșit din alvie și au acoperit câteva străzi mărginașe ale orașului.

Celebra dansatoare rusă Pavlova, împodobită cu diamantele ce le poartă, când pășește pe scenă. E una dintre cele mai renumite dansatoare din lume și ca joc și ca frumusețe și ca bogăție. De prezent are succese mari în Paris.

Potopul s'a deslănțuit și de data asta mai ales peste părțile noastre românești. Bănatul a fost înecat iarăș. Timișul, Begheiu, Bârzava, s'au năpusit peste câmpii cu furia veche. Tot asemenea Crișurile, Streiu, Arieșul. Iar Murășul nostru a înecat de nou câmpiile dela Alba-Iulia la vale. Câmpul pâinii e tot un lac. Pe la Deva potopul a făcut pagube grozave.

Orăștia ș'a avut și ea partea din mânia apelor. Chipurile pe cari le dăm sunt o dovadă grăitoare.

Pagubele suferite sunt incalculabile.

□ □ □

Noli tangere...

Ție

*Vai, nu câtă nîcîcînd, ce taine-ascunde
Deapururi călătorul nostru suflet
În apele lui tulburi și profunde, —*

*Să nu te bată cumva negrul gînd,
De-a prinde 'n ritm cuvintele tăcerii,
Că te-i tresi și noaptea blăstămînd.*

Vasile Stoica.

Un suflet eroic de demult.

— Ecaterina Varga. —

Tradiția Moșilor noștri de pe la Buciumani și din tot cuprinsul Munților Apuseni a consfințit amintirea unei martire, căzută jertfă dragostei sale înfocate de poporul oropsit, care a fost Ecaterina Varga. Poporul răsplătește totdeauna pe eroii cari au luptat pentru dînsul, înveșnicindu-le numele în câte-un moment viu, care trăiește apoi veșnic în poveștile și legendele sale. Și această răsplătă e totdeauna dreaptă. Putem gîndi deci, câtă adîncime cuprinde vorba „Caterina, Doamna noastră“, Caterina, Doamna cea bună, ocrotitoarea nevoiașilor...

Acest suflet eroic de femeie nu a prea fost scos la iveală pînă acum. Abia dacă contimporanii vorbeau cu multă duiosie și respect de femeia minunată, de nobila atît de nenorocită dela Buciumani. De câțiva ani numai, s'a oprit ochii și inima unei scriitoare a noastre, dna Constanța Hodoș, însași o fiică a Munților Apuseni, asupra vieții apostolice și sbuciumate a Ecaterinei Varga. Dna Hodoș, a scris o dramă cu acest subiect, care însă, fără voia autoarei și în potriva valorii operei, n'a putut fi cunoscută pînă acum.

În zilele trecute un scriitor ungar, dl Erdélyi Victor, om cu suflet ales și deschis pentru adevăr, a scos o carte întreagă despre Ecaterina Varga, făcînd cunoscute cu mult talent și cu multă căldură, luptele și străduințele acelei apărătoare a Moșilor. Meritul cărții dlui Erdélyi, pe lângă altele, e că a atras luarea aminte a cercurilor noastre asupra Ecaterinei Varga.

Robiți și noi de amintirea nobilei femei, dăm la partea literară, din revista „Flacăra“, o bucată mai nouă a dnei Constanța Hodoș, ca cetitorii acestei reviste încă să se gîndească la Doamna Moșilor, binecuvîntîndu-i amintirea.

Eroina.

La congresul femeesc ce s'a ținut la Budapesta întru acordarea dreptului de vot sexului slab, s'a desaprobat pe cale tacită mișcarea brutală a sufragetelor egleze. Nici nu se putea altfel. Femeile cu inima și mintea la locul lor nu au nici o afinitate cu exaltatele noastre soațe din Marea-Britanie. Ceea ce fac ele este absurd și jignitor din cale-afară. Nici una dintre noi nu admite propaganda lor anarhică și incendiară. A aprinde edificiile, a vărsa cerneală în cutiile cu scrisori în cari rătăcesc poate apelurile mamelor bolnave cari îi cheamă pe copii la patul lor de suferință, a otrăvi bieții câini aparținători femeilor cari nu vor să se solidarizeze cu mișcarea sufragistă, sunt fapte selbatece și desgustătoare. Ele atrag disprețul bărbaților și antipatia femeilor demne de acest nume.

S'a întâmplat însă ca în vremea când s'a ținut congresul femeesc în Budapesta, să aibă loc înmormântarea fruntașei sufragiste, Miss Davison, care a căzut victimă convingerilor ei exaltate. Englezoaica aceasta, ca să protesteze împotriva legilor din țara ei cari exclud femeile dela dreptul de vot, n-a găsit nimic mai bun de făcut decât să se arunce în fața calului învingător, la curse, și aceasta în mijlocul galopului lui cel mai nebun. Miss Davison a fost trântită la pământ, și împreună cu ea jokeul care călăreă calul. El a scăpat cu viață, dar teribila sufragetă s'a ales cu țeasta sfărâmată. Ea a murit a doua zi.

Membrele congresului din Budapesta n-au pomenit cu nici un prilej această moarte tragică... Îmi închipui, că rău au făcut. Eroii și martirii propriilor convingeri trebuesc dacă nu imitați, cel puțin respectați întotdeauna. Și Miss Davison a fost de fapt o eroină. Nu stăm să discutăm aici dacă gestul ei a fost rațional ori cel puțin util, dar cea ce nu i se poate contesta e desinteresarea. Miss Davison n-a avut nici un interes personal când și-a riscat vieța cu atâta pasiune. Ea s-a sacrificat cauzei pentru care luptă.

În revendicările maselor, nimic nu a fost și nu e mai fecund ca pildele de auto-sacrificiu. Fanaticii tuturor cauzelor, au fost cei mai utili întru realizarea lor. Rațiunea clară și prudentă nu va putea nici odată lupta cu actele excesive ale iluminatiilor. Ele sunt rodnice și con-

Regele Spaniei, Alfonso XIII împreună cu micuțul moștenitor de tron.

tagioase. Ele izbesc sufletul — și cum în om a existat vecinic un domeniu de inconștient și de mister, ele îl fecundază cu ușurință. Acesta e motivul pentru care o moarte eroică pe un câmp de bătae, are darul de a înflăcăra inimile și de a electriza mulțimea mai mult decât o operă de știință, îndeplinită cu luciditate și cu încetineală solidă.

Ființe ca Miss Davison au fost și vor exista în toate revendicările sociale. Pe cât de antipatic și de odios e obiceiul sufragetelor de a face rău aproapelui lui întru ajungerea scopului ce-l urmăresc, pe atât de demn de respect și chiar de admirațiune este auto-sacrificiul fruntașei lor. Disprețul morții impune ori unde, ori când și ori cui. Agresiunea celorlalți ne irită și ne împinge la rezistență, jertfa de sine ne dezarmează. Dacă, în loc de a aprinde fabricile și a revolveriza

bărbații, sufragetele engleze și-ar fi făcut rău numai lor inși-le ca să protesteze împotriva tirăniei bărbătești, ele ar fi dobândit de mult dreptul de vot. Ele nu au dreptul să-și strice decât lor — și presupusa lor desinteresare ar fi sfârșit prin a înduioșa mulțimea care le e azi așa de ostilă, cu drept cuvânt.

Să ne înclinăm dar cu respect în fața sieriului care a străbătut străzile Londrei cu rămășițele pământesti ale exaltatei sufragete. Miss Davison nu poate face decât onoare sexului nostru. Ea dovedește lumii că și noi suntem capabile uneori de eroism, întocmai ca și bărbații. Și convingându-i de aceasta, i-am convinge și de dreptatea cererilor noastre.

Despina Radu.

RÂNDURI MĂRUNTE

Un concert reușit. Nici cei mai optimiști nu-și făcuseră iluzii mari despre concertul ce avea să-l dea în ziua de Sf. Petru corul „Reuniunii rom. de cântări” din Orăștie, sub conducerea tenorului Ionel Rădulescu, care, împotriva dorințelor sale, a fost nevoit să se oprească la noi, din turneul său artistic proiectat în Ardeal și Basarabia. Nu-și făcuseră mari iluzii, fiindcă de-o vreme încoace în Orăștie nu reușește nici o convenire, nici un concert, nici un teatru. Față de Mărcuș-Crișan-Băilă publicul nostru a arătat aceeași neexplicabilă desinteresare, ca și față de doamna și dl Zaharie Bârsan și ca și față de orice altă mișcare culturală mai dinainte. Într-o vreme ne-a dat mult de gândit sentimentul acesta de repulziune al orăștienilor față de tot ce venia în numele culturai și al artei și de aceea și iluziile trezite cu ocazia acestui concert erau cât se poate de plăpânde. Ceea ce contribuia la presupunerea nereușitei eră mai ales motivul, că în clipa din urmă, sâmbătă după amiaz, s'a hotărât, ca concertul să nu se ție la Sf. Petru, ci luni, la Sânziene, cu 5 zile înainte de Sf. Petru. Schimbarea aceasta grabnică a fost nevoie să se facă, fiindcă dl Ionel Rădulescu, ca ofițer în rezervă, primise poruncă să plece imediat acasă, în România, fiind regimentul său mobilizat. Și aceasta a fost norocul concertului orăștienilor. Vestea aceasta a străbătut ca fulgerul sâmbătă și duminică — a fost dusă mai ales de numărul extraordinar al ziarului „Libertatea”, care a apărut duminică dimineața — și luni sara aranjierii pesimiști, cari propuneau să se admită poporul *gratis* în sala vastă dela Hotel Central, ca să se umple, s'au trezit deodată că imensa sală se umple, se umplu logile și galeria se umple, cu tot potopul de apă, ce se vărsă neîntrerupt de pe bolta cerească lipsită de stele. Și toți cari veniau, purtau par'că în ochi aceeași întrebare stranie: „E adevărat, că Rădulescu pleacă?”

— Adevărat.

— Apoi de aceea am venit și noi, ca să ne luăm adio dela ofițerul țării românești!”

Ce-a urmat apoi a fost un șir neîntrerupt de izbânzi înălțătoare și pline de extaz. Tonurile energice ale războinicului „*Pe-al nostru steag e scris unire*”, cu care concertul se începe, electrizează sufletele și ne-

băgând în seamă *timiditatea* coriștilor pregătiți într'o singură probă la această cântare, publicul erupe în aplauze furtunoase. După începutul atât de izbutit, programul a urmat apoi cu un efect din ce în ce mai cuceritor. „*Siciliana*” și „*Doina*” cântate de dl Ionel Rădulescu; „*Tot ți-am zis mândro mă duc*” și „*Mori mândro, să mor și eu*”, cântate de un ales cvartet; „*Negruta*” lui Vidu cu dșoara Maria Vasilca și domnul Ionel Rădulescu ca soliști; *Duetul* din „*Cavalleria rusticana*”; „*Serenada*” și „*Vraja*”; apoi „*Preste deal*” și pe urmă iarăș „*Pe-al nostru steag e scris unire*” au urmat una după alta ca o vijelie, care crește mereu. Buchetele, date doamnei Victoria Dr. Erdély, care ținuse acompaniamentul la pian cu măestria sa cunoscută; dșoarei Maria Vasilca, care de data aceasta a dat pentru prima oară într'adevăr eclatantă dovadă a talentului puternic, de care dispune, cântând în *Duet* solul Santuzei — și domnului Ionel Rădulescu, care în aceeași vreme eră și conducător de cor și cântăreț solist — au fost încununarea izbânzei depline și cel mai înălțător moment. Publicul extaziat a făcut ovații îndelungate celor de pe bină și însuflețirea și-a ajuns culmea, care apoi n'a mai fost întrecută decât la miezul nopții, când cele 50 de perechi, cari au jucat cvadrilul, au intonat energic *Deșteaptă-te Române!*

Așa a fost concertul acesta un moment de reînchegare a rândurilor societății românești din Orăștie și jur și un prilej de curată și înălțătoare însuflețire. În pauza de după miezul nopții s'au ținut apoi o mulțime de toast, dintre cari cel al dlui Dr. Octavian Sglimbea, directorul „Ardeleni”, care a arătat publicului telegrama de chemare a dlui Rădulescu, sosită dela consulatul român din Viena, a scos lacrimi de duioșie în ochii domnișoarelor și a pus foc în peptul tinerimei care a izbucnit deodată în cântec, umplând sala cu acordurile războinicului „*Trei colori cunosc pe lume...*”

A urmat apoi din nou dans, până în zori, iar a doua zi, marți după amiaz, o ceată de doamne, domnișoare și domni au însoțit la gară pe ofițerul român Rădulescu, chemat sub arme și și-au luat adio dela dânsul într'un mod foarte duios și mișcător, împodobindu-l cu flori și cântând pentru ultima oară: „*Pe-al nostru steag e scris unire!*...”

Acceleratul a dispărut apoi,ducând multora gândul departe, pe

câmpiile bulgare, cari vor fi cutropite de oastea românească și ca mâne — poate — hrănite din belșug cu sânge românesc...

*

Gerhardt Hauptmann și familia domnitoare germană. În anul acesta se sărbătorește în Germania centenarul independenței. Din acest prilej la Breslau s'a aranjat o grandioasă expoziție și s'au dat mari serbări. În programul serbărilor a fost luată și o piesă scrisă anume pentru jubileu de marele dramaturg Gerhardt Hauptmann. Piesa a avut câteva reprezentații, până când în zilele de curând trecute la intervenția familiei imperiale a fost luată din repertoriu. Faptul acesta a produs un mare scandal în lumea literară germană.

Gerhardt Hauptmann se ocupă în bucata s'a de întâmplările dela 1813, anul de libertate al Germaniei, de sub oblăduirea franceză a lui Napoleon-cel-mare. La ridicarea cortinei apare pe scenă un copil de 12 ani cu o sfârlează, semnificând pe marele corsican cum învârte întreg pământul după placul său. Mai târziu acelaș copilandru se înfățișează ca om matur în chipul lui Bonaparte, încunjurat de garda strălucită a generalilor săi nebiruiți, căruia i se închină toată Europa. Poporul german se găsește în grea decădere. Un conduct grotesc plimbă în frunte un vultur jumulit — pajura imperiului german. Firește întâlnirea cortejului acestuia cu ceata lui Napoleon arată închinarea deplină a Germaniei în fața biruitorului Europei. În celea următoare sunt puse în scenă străduințele tinerimei germane de sub conducerea filosofului Fichte și legendarul ofițer-cântăreț Körner. În vremea asta strălucirea lui Napoleon, arătat pe un tron aurit, se înnegurează tot mai mult de-o ninsoare bogată și cutropitoare — simbolul nenorocitei campanii din Rusia. Tinerimea germană se aprinde la luptă sfântă, sgomotul de războiu crește clipă de clipă, răsună cântece de vitejie, se face tumult și întunec tot mai gros. Deodată se aprinde o lumină intensivă și apare în fața spectatorilor statuia Germaniei biruitoare, în fața căreia se închină poporul în ploaie de flori și de urale.

În piesă, alături de figura marțială a lui Napoleon Bonaparte, se întunecă chipul bătrânului Frideric, regele Prusiei dela anul 1813.

Familia imperială și, se zice, mai ales prințul moștenitor văd o întu-

necare a memoriei regelui Frideric și de aceea au intervenit, ca să se oprească reprezentarea mai departe a piesei. Această oprire se desvoaltă într'un caz celebru. Gerhardt Hauptman a protestat pentru amestecul familiei imperiale în literatură. Cercurile curții însă își susțin punctul lor de vedere și nu cedează.

Lumea literară e de partea marului dramaturg.

Ocolind pământul pe bicicletă.

Trăim era extravaganțelor. Tot mai deși sunt oamenii, cari se avântă la călătorii îndrăznețe în jurul pământului, fie pe jos, fie pe vre-un vehicol modern.

De curând un turist român cu numele Caracaleanu și-a propus să facă ocolul pământului pe bicicletă. A plecat din București pe la începutul verii și a parcurs până acum distanța de 2298 km. până în Germania la Bielefeld. Această cale Caracaleanu a făcut-o în 36 zile. Socoțind popasurile revin pe zi câte 85 km. de drum. Inimosul turist român e deplin sănătos și-și continuă tura cu același avânt.

Petrecheri. Inteligența română din Lechința și jur invită la petrecerea de vară cu dans precedată de un concert dat de corul teologilor din Blaj. — Venitul curat se va da bisericilor române din Lechința și Herina.

Dela Asociațiune. Ședința plenară a „Asociațiunii e convocată pe ziua de 1/14 Iulie, cu următorul program: 1. Deschiderea ședinței plenary. 2. Raportul secretarului literar către ședința plenară. 3. Stabilirea ordinii de zi. 5. Ședințe de ale singuraticelor secțiuni.

Școala în luptă cu taurul...

Paradoxal, nu-i așa? Se va fi năpustit vre-un taur infuriat asupra unui edificiu școlar prea provocător? Ori ce păcate? Nu. Ci într'un sat unghuresc din comitatul Cianadului, sfatul comunal, ne având pentru taur alt local corăspunzător, a suspendat prelegerile în o sală a școalei și a declarat clasa „reședință“ pentru maiestorul suveran al vacilor... A trebuit să intervină inspectorul școlar și să capaciteze mai mult cu forța legilor pe cinstitul consiliu, că școala are altă menire, decât să servească ca grajd pentru dobitoace, fie chiar înălțimea sa „taurul“. În aceeași comună de altfel, injijitoa-

rea asilului de copii nu-și poate primi plata fiindcă banii trebuitori s'au cheltuit cu cumpărarea taurului.

□■□

H A Z

Umor francez.

Recenzentul de muzică, francezul Romien eră un prieten al glumelor. Adeseori avea obiceiul să intre în vreo prăvălie, unde credea că nu-l cunoaște nimenea, ca să aducă prin vreo glumă spontană pe proprietarul ei în perplexități. Într'o seară, după ce consumase o bună doză de vin vechiu, intră în prăvălia unui mic ceasornicar și simulând înfățișarea unui om simplu dela țară, începù:

„Ia spune, dle, ce sunt aceste scule, cari atârnă pe părțile prăvăliei dtale?

— Ceasornice“, zise orologierul.

„De ce treabă sunt ele?

— Ca se măsoare timpul.

— Ce spui? Ei și ce costă?

— Sunt de diferite prețuri, dela 25 franci până la 200—300!

— Hm, dar vreo instrucție ai tipărită, care să te învețe cum să umbli cu ceasornicele astea?

— Nu-i nevoie. Lucrul e simplu de tot. Trebuesc trase în fiecare zi cu cheia.

— N-ai fi bun să-mi arăți cum se face?

— Poftim, așa; nu-i lucru greu.

— Ei și trebuie să le tragi seara sau dimineața?

— Dta va trebui să-ți tragi ceasul dtale dimineața.

— De ce dimineața?

— Fiindcă seara ești căftănit, dle Romien!“... *

Copil.

„Tăticule, ce bine-mi pare, că te-a numit ofițer al Coroanei României.

— De ce, puiule?

— Fiindcă la moartea matală, are să vie armata.

Răzburarea.

Un om își dase fata în căsătorie dușmanului său de moarte. Celora, cari surprinși, îl întrebau de ce făcuse asta, el le răspundea: „Pentruca să mă răzbur“.

La ora de religie.

Învățătorul: De ce-a fugit Adam, după ce a mâncat din măr?

Școlarul: I-a fost frică de Eva.

□■□

Cărți primite la Redacție:

A. M. M. „Album comemorativ despre Iacob Mureșianu“. Prețul 3 cor. 50 fileri. Se poate comandă la „Librăria S. Bornemisa“ în Orăștie. Porto 20 bani.

Dr. H. P. Petrescu. „Este mișcarea noastră teatrală un lux?“

Anuarul institutului pedagogic-teologic ort. român din Arad.

Anuarul institutului teologic și pedagogic gr.-ort. din Caransebeș.

Anuarul institutului pedagogic-teologic gr.-ort. din Sibiu.

□■□

Scrisori dela Redacție

MANUSCRISELE NU SE ÎNAPOIAZĂ

V. E. D. Din catrenele trimise publicăm aci o strofă, ca să afe frumoasa dvoastră ce gânduri vă frământă.

„Când trecui, părei o floare
Între rozele din gastră.
Și-mi veni să intru 'n casă
Să te fur dela fereastră“.

Domnișoară, să aveți grije!

Onorații noștri abonați sunt rugați, ca să binevoiască a ne trimite urgent abonamentul pentru al doilea semestru. Abonaților, cari plătesc abonamentul pe jumătate de an în loc de 6 coroane, cu cor. 7-50, le trimitem, ca premii, două cărți din următoarele:

I. Agârbiceanu: Schițe și povestiri . cor. 2'—

Al. Ciura: Amintiri . . . cor. 1-60

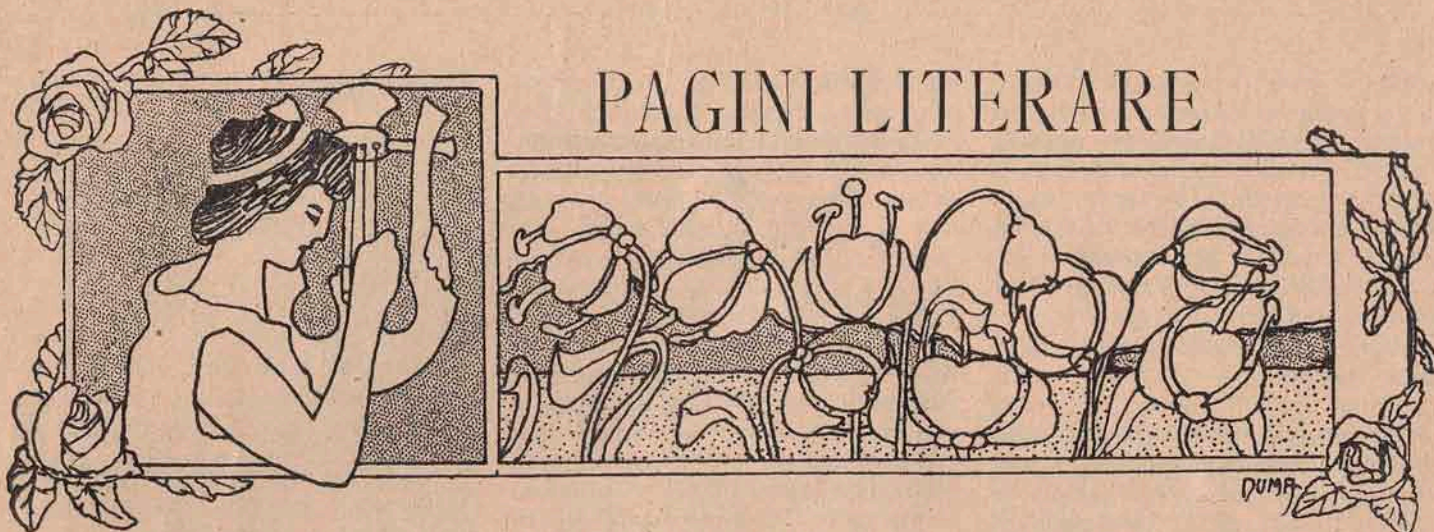
V. Eftimiu: Poemele singurății . cor. 2'—

L. Rebreanu: Frământări . . . cor. 1-50

S. Bornemisa: Almanahul scriitorilor cor. 1-60

Un tânăr avocat

cu cancelarie într'o comună mare, aproape de oraș, caută pe calea aceasta cunoștința unei domnișoare inteligente, frumoasă, cu zestre potrivită. Reflectantele să-și trimită fotografia adm. „Cosinzeana“, care le va transpune la locul lor. Fotografiiile se vor retrimite la timpul său. 1-2

La arme!

Veniți, viteji apărători ai țării!
 Veniți, că sfânta zi a răsărit:
 E ziua mare a reinălțării
 Drapelului de gloanțe zdrențuit!
 Veniți din toate unghiurile zării
 Să cucerim ce-avem de cucerit!

*La arme cei de-un sânge și de-o lege!
 La arme pentru Neam și pentru Rege!
 Când Patria ne chiamă sub drapel,
 Datori sunt toți copiii ei s'alerte,
 Să-l apere, să moară pentru el!*

Ce credeți voi, noroade nesătule,
 Că nu ne poartă grijă Cel-de-sus?
 N'am înfruntat noi năvăliri destule
 Din Miază-Noapte, Răsărit și-Apus?
 Adună-Ți, Rege, oștile și du-le
 La biruință-așa cum le-ai mai dus!

*La arme cei de-un sânge și de-o lege!
 La arme pentru Neam și pentru Rege!
 Când Patria ne chiamă sub drapel,
 Datori sunt toți copiii ei s'alerte,
 Să-l apere, să moară pentru el!*

Cu-al nostru sânge-am scris al nostru nume
 În cartea glorioșului trecut:
 Și mulți dușmani ar vrea să ne sugrume —
 Dar până când mai stau Carpații scut,
 Acel ce ne va șterge de pe lume,
 Să știe toți, că încă nu-i născut!

*La arme cei de-un sânge și de-o lege!
 La arme pentru Neam și pentru Rege!
 Când Patria ne chiamă sub drapel,
 Datori sunt toți copiii ei s'alerte,
 Să-l apere, să moară pentru el!*

Să știe toți, că un popor nu moare
 Când veacuri a luptat neconținut —
 Și-i scris în cartea celor viitoare
 Că va să vină ceasul preamărit
 Când mândru străluci-va 'ntre popoare
 Ca soarele, aici, în Răsărit!

*La arme cei de-un sânge și de-o lege!
 La arme pentru Neam și pentru Rege!
 Când Patria ne chiamă sub drapel,
 Datori sunt toți copiii ei s'alerte,
 Să-l apere, să moară pentru el!*

ST. O. IOSIF

ZILE DE VARĂ

— NOTE DE DRUM —

Corbu.

Sosim pe neașteptate, târziu noaptea, la părintele Dobreanu. Oamenii dorm, și o fată din vecini, care se uitase lângă cusătură, ne ajută să intrăm în curte. Încurând, doamna preoteasă, ca o mamă bună, ne primește cu ușile și cu inima deschisă.

Auzisem de părintele din Corbu, iar acum ne intră îndată la inimi chipul de bătrân frumos, cu ochi vii și calzi, care se bucură, din tot sufletul, de îndrăzneala noastră de călătorii nocturni. După oboseala drumului și a zilei, ne cade atât de bine această primire părintească; ne simțim cu adevărat nespuse de bine și somnul ne întărește și ne înviorază ca o alintare de leagăn.

Dimineața strălucește un mândru soare în văzduh și o căldură potolită plutește peste fire, întocmai ca și căldura sinceră și curată a acestei luminoase case preoțești.

Ne gătim veseli și ascultăm liturghia — e ziua Schimbării la față — în biserica din vecini. O clădire în stil moldovenesc, cu frumos pridvor pe stâlpi ciopliti și cu brâu de creștături la streșini și la turn, care-i totodată și clopotniță. E ținută foarte curat și în mijlocul cimiterului cu arbori îngrijiți, e de o înfățișare foarte atrăgătoare și caldă. Vezi într'însa un gust și o originalitate care te cucerește; se deosebește de tipul banal și fără gust din cele mai multe sate ale Ardealului, imitații după bisericile Ungurilor și ale Sașilor, se înțelege, fără dimensiunile și bogăția acestora. Durere nici chiar acele cari se ridică astăzi de nou, de obicei, nu sunt apropieri spre un stil românesc, potrivit firei și caracterului nostru.

Influența moldovenească la biserica din Corbu — odată, înainte de Iosif al II-lea, se zice, aparținător Moldovei — nu ne surprinde. Chiar zugrăveala e făcută de-un meșter moldovean, *Zugravul Grigore*, din Târgul-Pietrii, la 1843.

O slujbă mai românească decât în această bise-

rică, mi se pare n'am ascultat în toată viața mea. La altar s'au potrivit protopopul dela Cluj și părintele Dobreanu, iar la strană cântăreți de sat. Ecteniile curg lin, mângăetor, răspunsurile se dau cu multă evlavie și simțire, iar ceata de credincioși, săteni cu cojoacele și cu bărbi, ca la Toplița, femeile cu învălitori, sunt cel mai curat tip de munteni Români, cari ni s'au păstrat undeva.

Cu o mare mângăiere în inimă, simțim, cum par'că toată viața de până aici am rătăcit prin străine locuri — abia când și când licăriri înseninătoare — iar acum ne regăsim acasă, în lăcașul de închinare al strămoșilor noștri. Nu știm să le zicem pe nume moșnegilor și bunicilor cari se închină cu evlavie înaintea icoanelor meșterului Grigore, dar simțim că îi cunoaștem, le avem în inimi trăsurile fețelor, toată ființa, atâta doar că, rătăcitori pe la școli, nu i-am văzut de mult.

După slujbă ne încunjură cu drag, ca pe vechi cunoscuți. Multe femei și fete în vestitul port de Corbu, Bilbor și Tulgheș, care a cucerit în vremea din urmă gustul domnișoarelor și doamnelor noastre la petreceri și la baluri festive. Și pe dreptul. Că într'adevăr, acest port e mai frumos ca cel dela Săliște, face corpul mai svelt, mai mlădios. E de-o gingașă și poetică sălbătăcie. Ceeace croitorii Parisului s'au nizuit să ajungă cu toaletele strănse și strănte ale damelor de astăzi, femeia română dela poalele apusene ale Ceahlăului a avut de sute de ani, cu mai multă delicateță și cu mai discretă și mai cuviincioasă cochetărie.

Vedem minunate cămeși „cu lăcrit“, cari ar putea să împodobească trupuri de împărătese în clipele lor

Biserica gr.-cat. română din Corbu.

de încoronare. — Și brănețe și fote, cari pot face mândria oricărui muzeu de artă din apus. Comori adevărate.

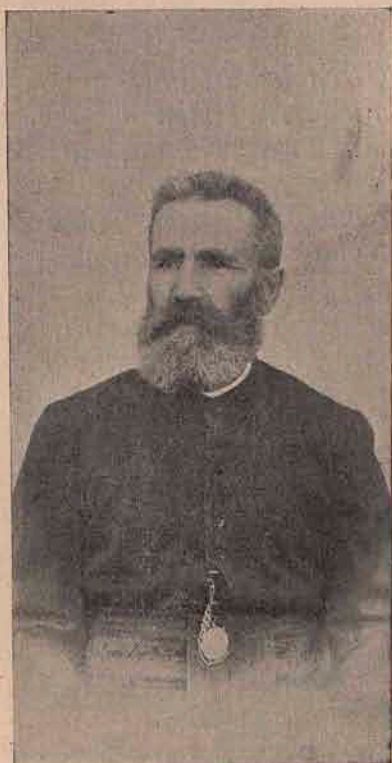
După masă cercetăm cu deamănuntul curtea părintelui Dobreanu și ne convingem, că sfinția sa e un om minunat. Cucernic slugitor la altarul Domnului în dumineci și sărbători, părintele Ioan e, în zilele de rând, un meșter cu aptitudini rare. Un meșter original, creator. N'a luat învăț dela nime; tot întemeiază pe fantasia și invenția sa.

Nu este în casa și în curtea, ori grădina Sfinției Sale vre-un lucru care să nu poarte pecetea mânilor sale. Iată, îndată, ici, o masă de scris și etajeră de cărți, lucrată și lustruită ca opera oricărui măestru cu școală. Asta are o minunată proprietate: toate pulpitele ei și puiucurile — multe — de din jos și de din sus de masă, se încuie cu o singură cheie! Și are un mecanism cu mult mai simplu și mai practic ca al meselor americane. Colo, un ceas care pe lângă clipe și ceasuri, mai arata și zilele săptămânii!

— Aici la munte, în pustietate, mai uită omul socoteala zilelor. Dar așa, ceasul ne spune, — lămurește părintele.

În curte o fântână cu roată, a cărei găleată varsă ea singură apa în vas! Simplu, practic și bun. În ocol, trăsuri, căruță, sanie; frumoase, elegante, trainice; — tot lucrul părintelui. Dupăcum, de altfel, toată lemnăria curții și a casei e lucrată de Sfinția Sa.

Lucrează ușor și cu plăcere, lucrează de dragul

Preotul Dobreanu din Corbu.

lucrului. Laudele îl lasă rece; nu dă nimănuia prilej să i le poată aduce.

Intrăm în grădină și vedem aici un lucru, care îl ridică și mai mult în ochii noștri pe părintele Dobreanu: adevărat om rar. Cea mai frumoasă și mai îngrijită *stupărie*, poate din întreg Ardealul. Două clădiri frumos lucrate, cari răspund și celor mai minuțioase cerințe moderne. Una în formă rotundă, alta pătrată; ambele cu zeci de coșnițe, sistem nou. Se înțelege, toate lucrul părintelui. Am văzut colonia de stupărit a Insoțirii stuparilor ardeleni din Cluj; întocmiri alcătuite după ultimele rezultate ale apiculturii raționale; — stupinile preotului din Corbu ar putea ocupa acolo locul de frunte.

Mii și sute de mii de albine se rotesc în lumina soarelui de vară, dând naștere la cea mai caldă și mai dumnezeiască muzică: cântecul neprihănit și sublim al *muncii*! Senin și împăcat, mătăsos și cristalin, liniștitor și duios, e acest sfânt cântec de pilduire. Toți cei cu suflete zdrobite de dureri mari, voi obișniților și întristaților, apoi voi trufașilor și înfumuraților, leneșilor și netrebnicilor, toți răii și pățimașii. — duceti-vă în împărăția candidă a albinelor, stați cucernici în marea biserică, pe al cărei altar depun ele prinosul curat al muncii nesilite, libere, și vă veți simți făpturi ale lui Dumnezeu Preasfântul... Vă veți simți oameni, zidiți pentru bine, pentru fericire, pentru viață!

Părintele Dobreanu nu este numai un stupar care așteaptă folos dela truda și îndeletnicirea sa. Nu. E un părinte al marelui popor înaripat. Albinele îl cunosc și le cunoaște. Fiecare stup îi e ca un prieten bun, de care ține seamă, îl cercetează, îl dădăcește. Le-a dat și nume, mi se pare. Fiecare coșniță are *matriculă*, un fel de cronică familiară, unde sunt însemnate datele mai momentuoase din viața stupului.

Galbenul din colț, se trage dela albastrul de lângă intrare; roiul din anul nouă sute zece. Matca, regina, e de neam de colo și de colo, împlinește atâta vreme atunci și atunci. Face miere multă și bună. Albinele-i sunt pașnice și lucrătoare. Are semne de trai îndelungat. Și altele.

Intre albinele sale, părintele Dobreanu, e ca într-o țară mare, pe care o cârmuește, o duce la fericire. Un crai înțelept și potolit. Milos și îndurător față de lucrătoare, spaimă a trântorilor.

Obrăzar și mânuși nu are; prinde albinele cu mâna și le îndreaptă unde li se cade.

— Stai, soro, că te-ai rătăcit, ține la dreapta. Nu umbla pustie, pleacă la treabă.

Când vede pe vreuna care vine dela câmp cu picioarele încărcate, fața i se luminează în zimbet părintesc și-i zice cu duioșie:

— Așa, harnica moșului, ești fată cuminte și lucrătoare. Intră de te descarcă și mai odihnește, mititico.

Le laudă și le dăscălește cu duioșie, le ceartă când se încaieră în bătae. Inimă de tată.

O apicultură în felul acesta nu e un meșteșug; e o nobilă ocupație sufletească: adâncă și roditoare cetire în cartea naturii; în marea evanghelie a lui Dumnezeu Ziditorul...

În jurul stupinilor sunt flori de tot neamul: dovada dragostei deosebite ce le-o poartă maica preoteasă. O profeteasă Ana, alături de înțelegătorul Simeon, care e părintele.

Ce frumoasă pildă de preot, e părintele din Corbu! În inima mea de cleric, i-am dat din acestea clipe locul de onoare. Așa au trebuit să fie vechii popi românești, cari păstoreau turma cuvântătoare cu bogăția sufletului, căci la încâlceala cărților nu puteau să ajungă... Și cât de bine o păstoreau, căci ne-au păstrat-o *românească și creștină!*

*

După masă plecăm spre Tulgheș. Și ni se deschid zările, în șir nesfârșit de codri și de munți. În stânga se avântă spre ceriu *Arsurile*, cu stâncile lor pârlițe de soare, apoi *Suvăriștea*, și, mai departe *Pietrile roșii* și *Comarnicul*, în fund.

Încurând ne întimpină râul *Bistricioara*, cu ape argintate și cu multe plute pe mal. Apoi, deodată, peste o perdele de codru, își înalță fruntea lucie și albă, regele Carpaților răsăriteni, greoiul și falnicul *Ceahlău*, cu statul lui major de piscuri și de stânci seculare.

A. Lupeanu.

Du-mă!...

Du-mă trenule din țară,
Du-mi durerea mea cu tine, —
N'am avut pe lume parte...
Peste văi, peste coline
Și prin munți cu coama rară
Du-mă trenule departe...

Du-mă să mă treci hotarul!...
Pe cărări ne mai umblate,
Du-mă pentru totdeauna,
Căci iubirei prea-curate
I s'a dărâmat altarul
Și l'a spulberat furtuna...

Du-mă trenule!... De-ți vine
Greu de-atât amar de jale
Și de-o viață fără minte
Am s'arunc vâpăiei tale
Pân' și inima din mine
Și să mergi... să mergi nainte!...

Z. BĂRSAN

CATERINA VARGA

Eră în anul 1869, într-o dimineață de Septembrie. Soarele nu răsărise încă, munții erau învăluiți în ceață și tata se uită cu grije la cer.

— Nu-i a ploaie, îl liniști Moș Crăciun, vizitiul nostru.

— Pune caii!

Peste câteva minute, înghesuși în trăsură, tata, cu mine — nu știu de ce m'a dus și pe mine, — și cu mai mulți oaspeți, între ei și un tinăr poet din țară, Ion Scipione Bădescu, care mă luase pe genunchi, urcam dealul Șortocului.

În urma noastră mai veniau alte cinci-șase trăsură, din Abrud, Brad, Baia-de-Criș, tot atât de înghesușite cu suflete românești, cuprinse de o mare evlavie.

Convoiul se ducea să așeze un monument pe mormântul martirului tribun, Ion Buteanu, executat în revoluția din 1848, la Iosășel, pe marginea Crișului.

Nu mai eră alt copil în mijlocul adunării negre, afară de mine, și mă cuprinse o tristeță sfâșietoare după ce ecoul cuvântării lor de jale îmi pătrunse sufletul abia de opt ani, și din ele am înțeles toată durerea neamului nedreptățit, toată disperarea capetelor plecate în fața apei tulbure a Crișului..

Preoții, în odăjdii, cântau „veșnica lui pomenire“, Barițiu, Frâncu, Iosif Hodoș, cuvântau despre erou, despre martiriul și nemurirea lui, când deodată din mijlocul ploasei asistențe se auzi un șipăt:

— Iancu! Unde-i Iancu?

Îl aduseseră și pe el, bunii Români, pe adoratul rege al munților, sfântul viteaz al vitejilor. Deși cu sufletul pierdut, cu mintea întunecată acum, dar cu chipul tot măreț, frumos și impunător, să-l arate poporului care tot mai credeă în reînviere, în reînnoirea eroului pierdut.

Îl aduseseră între ei, prietenii buni, vorbindu-i de vremurile glorioase, arătându-i crucea de marmoră, monument al iubirii, al recunoștinții lor și sperau că, cine știe, poate vr'o minune, o Dumnezeu! s'ar fi putut întâmpla ca el să-și aducă aminte, să se cutremure, să se treziască, și să le mai sune odată din buciul lui..

Și acum... Unde eră căpitanul?

Într-o clipă îl scăpară și alergau în toate părțile să-l caute, de-alungul Crișului, printre tufișurile de soc și salcie, prin lanurile de porumb, prin pădure, printre crăpăturile și peșterile stâncilor — nicăiri!

Târziu de tot se așeză la gustare, frista adunare. Nu se mai finură cuvântări, și paharele de vin neafinse au rămas.

Doar un singur glas, al tribunului Corcheș din Câmpeni, cuteză să înfrângă într'un târziu tăcerea ca de plumb.

— Apoi, — așa a fost el, Avram Iancu, întotdeauna, și în tinerețe, sălbatic. Se ducea de capul lui, dar nu-i plăcea să fie dus... Doar o singură femeie s'a priceput să facă din el ce-a vrut!

Se încinse o discuție înfocată. Cei mai mulți susțineau că Iancu n'a avut niciodată nici o relație intimă cu vr'o femeie. Știmă foarte mult femeile, dar una singură n'a jucat rol în viața lui.

— Așa credeți voi, căci el nu se destăinuia. Dar

cine l'a văzut în fața Caterinei Varga, cum îi dă ea porunci și el se ducea orbește după vorba ei, — acela știe, ce știe. O, de-ar trăi ea, ea l'ar putea și vindeca.

— Caterina Varga?

— O, a fost o femeie care a făcut minuni cu vorba ei, blândă și înțeleaptă dar hotărâtă.

— Moșii o adorau și-i ziceau „Doamna noastră!“

În pleoscăitul lin al cailor și al ploaiei care totuși se pornise spre casă, ne-am întors în aceeași noapte acasă, la Hălmagiu.

Tatăl meu trimise „haiducii“ lui să-l caute pe Iancu. Îl găsiră, plin de apă și noroi, dormind în șura hanului, unde obișnuia el să-și caute adăpost.

— Lăsați-l să doarmă! suspină tata. Și cu toții ne duserăm la culcare.

Dar eu nu puteam dormi. Se zbătea ca de-o porvară prea grea pentru el, sufletul fraged, de toate câte luaseră ființă într'însul. Revoluția! Auzisem și până aci cuvântul, dar abia acum vedeam perspectiva lui. Câmpul libertății! Marea de capete agitate cari strigă, aclamă, cer: viața! Marea de foc și râurile de sânge! Și între râuri și flăcări pe viteazul „rege al munților“, cu sabia ridicată, împărșind moartea și viața după cumplita: dreptate... Dreptate!... Dreptate!..

Ah, cum mă ardeau ochii strânși în orbite, ceretători în lumea aceea! Ce lume! Și a fost doar eri... Și azi?

Monumentul acela jalnic, jos pe nisipul Crișului, bărbații întunecați adunați acolo, cuvintele acelea de foc și jale, îmi rupeau inima și totuși..

Adormii în mângăerea unei voci de femeie, care îmi răsuna de undeva departe, blândă, ca o magică poveste. Și mă gândii la femeia aceea minunată de care ascultase și Iancu, leul neîmblânzit și se supunea ei ca un copil.

Astfel s'a întâipărit întâia oară figura și numele Caterinei Varga, în inima mea de copil.

Am mai auzit povestind despre ea pe o doamnă, din nobilitatea ungurească, văduva căpitanului Holaky, ucis în revoluție! Cât a fost de bună, înțeleaptă și cât a stăruit pentru binele poporului. Ca să împiedice dezastrul revoluției, s'a dus de mai multeori la Viena, să ceară guvernului drepturi, libertate pentru popor..

Un Moș bătrân intră odată în curtea noastră, cu călușul lui încărcat de ciubere și putinele... Sărută mâna mamei — după târguială — și-i zise: „Să trăiești, că semeni cu „doamna noastră!“

— Da' cine-i doamna noastră?

Ehei, a fost! S'a abătut odată și pe la noi norocul... Da' s'a dus!..

Apoi foarte mirat:

— Da' n'ai auzit de Doamna noastră? Doamna Catalina?... Oare o mai fi trăind?... Ori că au omorât-o și pe ea?!..

Apoi, după un sfert de veac, am regăsit aci în București într-o istorie, nu-mi aduc bine aminte în care, o scurtă notiță despre Caterina Varga, „pregătitoarea revoluției din Munții Apuseni“, martiriul și captivarea ei.

Am tresărit ca arsă de un foc ce mi-a răscolit inima cu toate amintirile copilăriei.

O adevărată martiră a luptei pentru dezrobirea neamului nostru!

Ce splendidă figură pentru o dramă istorică!

Mi s'a spus că Iosif Sterca Șuluț, președintele „Asociațiunii” din Transilvania, a scris mult despre Caterina Varga, și că să-i cer lui note. L'am vizitat în Sibiu, și l'am găsit deja bolnav pe marele român. Cărți nu mai avea decât un singur volum, al IV-lea din „Memoriile” lui. N'am găsit acî *tot* ce aș fi dorit, dar totuș destul ca să mă întărească în credința că această legendară femeie n'a fost o „aventurieră instigatoare” după cum dușmanii ei o calomniaseră lui Șaguna, ci a fost o *martiră* eroică și sfântă, care s'a jertfit pentru luminarea și mântuirea poporului nostru, și e vrednică de-a fi însemnată cu cinste în istoria luptelor noastre agrare și naționale.

Am scris martiriul ei, — și am prezentat-o în dramă, așa după cum mi-a răsărit *adevărul* din amintirea spuselor cu graiul viu și din notele și cercetările istorice pe cari le-am făcut mai târziu asupra ei.

Pot să fie discutate amănuntele, partea romantică a dramei, florile, naturale sau artificiale, cu ce am împodobit subiectul, fondul însă e cel mai curat și sfânt adevăr.

Și dacă Francezii — după sute de ani — au ridicat monument Janei A'Arc, de ce n'am putea și noi ridica vâlul ignorării și al nesimțirii de pe mândra figură a unei martire naționale, urgisită pe nedrept?

Deci să nu îndrăznim a spune: că și marele Șaguna a făcut în viața, plină de fapte mari — o singură greșală, atunci când indus în eroare asupra acțiunii binefăcătoare a Caterinei Varga, a dat-o pe mâna acelor cari aveau interese de suprimarea ei.

... Și dușmanii ei de odinioară vin să recunoască virtuțile ei.

Duceți-vă, cei cari vă mai îndoiiți, între Munții Apuseni, la Buciumani, unde a trăit, șapte ani într'o colibă săracă, această femeie care a fost în realitate o mare proprietară bogată, și unde veți mai găsi câte un moșneag care să-și mai aducă aminte de minunatul ei apostolat de „cum se ducea călare pe calul ei alb din sat în sat, și-i sfătuiă, îi îmbărbătă, îi ajută, și-i vindecă de boli pe sârmanii Români copleșiți de nevoi! Femeile și copiii o iubiau mult și bătrânii se închinau ei și o ascultau ca pe o zeiță”.

Și credeți-mă, poporul nu-și dă inima cui n'o merită.

Reabilitarea e o sfântă supremă datorie umană.

CONSTANȚA HODOȘ.

FLOAREA BETULIEI

ROMAN DIN EPOCA ASIRO-BABILONIANĂ

DE: STEFAN LĂZĂR.

— 23 —

TRAD. AUTORIZATĂ DE: ALEXANDRU CIURA

XXXIII.

Soarele asfințește...

Cheful eră tot mai aprins în cortul lui Holofern. Răsunau harfele cu șapte coarde și dobele băteau ritmul asurzitor.

Toarnă Vagao!

Fetele albe și negre dansau minunat...

Cupele cele mari fură date la o parte; în cortul lui Holofern se făcù tăcere.

Soarele se aplecă spre asfințit, zeul Samas se ducea să se culce. Dar înainte de a se întoarce în palatul lui de aur, mai aruncă câteva raze asupra pământului.

Zimbiă și zimbetul lui se răsfrângea asupra bieteii lumi păcătoase.

El scaldă în lumina bunătații sale totul, turnurile Betuliei străluciau în revărsarea asfințitului. O liniște sfântă se răspândea asupra ceriului, a pământului și asupra lunei întregi.

Harfele cu șapte coarde și dobele amuțiseră deodată cu petrecerea, căci pacea și liniștea, ce se răspândea din cer cu poezia dumnezeiască a asfințitului îl adormi pe Holofern, căci eră amețit și de vin...

Ochii lui rătăceau spre turnurile Betuliei, spre întăriturile de piatră, asupra cărora, lumina soarelui se răspândea ca un vin în culoarea aurului. Priviă într'acolo cu ochii lui mari și străluciți, apoi zise deodată somnoros ca și când ar fi vorbit prin vis:

— Cetate a Betuliei, acum asfințește soarele pentru cea din urmă dată asupra ta... Armele mele se vor năpusti asupra întăriturilor tale... Soartea îți e scrisă pe cerul imens, în nouri cei roșii ca sângele. E sângele pe care armele mele îl vor face să țîșnească din inima ta...

Râse încet, fericit:

— Biruința aceasta nu se poate prețui!

În tăcerea cea mare, se auzi un plâns; Tompar plângea. Holofern se desmeteci:

— Tompar... de ce plângi, bunul meu bătrân? Sufletul meu e legănat de o muzică dulce și plânsul tău mă doare... Spune, spune ce ai?

Se ridică din scaunul lui de aur, se duse până la el împletindu-se și îl îmbrățișe cu dragoste:

— Spune, ce te doare?

Tompar abia îi putu răspunde de plâns:

— M'a cuprins așa o durere, când mă gândesc că *soarele apune*... Poate mi-au venit în minte palmierii, sub cari poporul meu, măcelărit de tine, doarme pentru totdeauna... Ori poate m'am gândit la o fată, care de mult, de mult... pe țărmul râșorului Mambre...

Glasul i se înăduși, dar se stăpâni, își șterse lacrimile, privind la Holofern, cu ochii săi triști:

— Doamne, tu știi, că sunt clipe, când lacrimile curg fără să știm pentru ce... Plânsul ne face bine atunci... inima ni se ușurează prin lacrimile ce curg.

Holofern îl privi îndelungat și zise:

— Nu plânge! Lumea noastră e nestatornică. Piere biruitul și piere și biruitorul... Azi golim veseli cupele, și mâne... Ei, dar să nu ne mai gândim la astea, scumpul meu prietin!

Apoi strigă:

— Vagao, umple cupele cu vârf, să bem și să uităm supărarea, năcazurile, totul... Crede-mă Tompar, crede-mă, tot omul își are năcăzul lui, chiar și aceia, cari zimbesc așa de veseli...

Și râse voios, închinând cupa, în sănătatea bătrânului rege:

— Zeii, cari veghiază asupra Babilonului, să ocrotească și vieța ta cinstită, Tompar!

Și iarăș goli cupa.

Comandanții cădeau de somn, Thartan încă eră somnoros, când se pomeniră cu toții, auzind un glas drăgălaș:

— Ah!

Iudita apărură în cort, mai frumoasă și mai fermecătoare, ca ori când.

— Iudito!

Holofern făcū spre ea câțiva pași împletcindu-se.

— Bine ai venit, Iudito...

Ochii ei străluciră, și Bilbo, care stă posomorât lângă scaunul de aur, observă, că în ochii ei rād o miie de demoni și de ingeri.

— Te salut, stăpâne al meu... M'ai chemat și am venit...

— Ca să-mi adormi sufletul, cu un cântec frumos... el o învăliuă într'o privire caldă, în vreme ce ceialalți o priviau cu admirație și ei. Aداuse în glumă:

— Dar Holofern niciodată nu poruncește femeilor, ci le roagă numai, ca un cavaler biruitor...

Fața Iuditei se impurpură.

— Stăpâne, vorba ta răsună ca freamătul tainic al pădurilor. Sunt prea fericită de marinimia ce ai risipit-o cu mine...

Holofern o luă de mână și o duse la scaunul de aur. O așeză alături de el și începū să-i vorbească în taină. Muzica începū iarăș coarde domoale. Thartan zise:

— Nu este o femeie mai frumoasă ca ea în întreaga lume...

Rabsaris dormită, Sarezzer încă eră foarte beat. Tompar zise, cu o politețā drăguțā de om bătrân:

— Nici eu nu am văzut o femeie mai frumoasă, îmi zvăcnește inima când o vād, deși inima mea îi așa de bătrână, de înfrântă și de ostenită, încât abia mai bate...

— Fecioara! — murmură Bilbo, privind la Iudita cu ură.

Holofern spuse, cu glas scăzut:

— La noi Asirienii, e un lucru foarte rușinător pentru femeie, când nu ascultă de vorba bărbatului... dar astăzi, îți spun pe toți zeii Babilonului, trebuie să fii a mea!...

Iudita râse, scuturându-și capul.

Bilbo răspunse:

— Aceasta e marea artă a cuceririi, căci femeia întetește neasămănat mai mult dragostea bărbatului, dacă nu se predă decât după opintiri îndelungate...

Ochii lui scânteiau de ură, încât Iudita se cu-

tremură, dar se făcū că nu-l observă. Se întoarse zimbând spre Holofern, căci observă, că fața i se posomorește. Și Holofern, înviorat de zimbet, o privi cu ochi aprinși:

— Ești mai frumoasă, ca toate fetele Babilonului!

— Tu ești mai frumos ca pădurea Libanului! — răspunse Iudita.

— Ochii tăi sunt mai strălucitori ca soarele!

— Ochii tăi ca noaptea întunecată...

Se strânsēră mai aproape.

— Ești mai gingașă ca roua dimineții...

— Tu ești mai puternic ca steagurile taberii!

Nebunul își ridică fața plină de pistrii, rāngi întunecat și arătând spre Iudita, zise:

— Tu, Iudito, ești mai puternică și decât steagurile taberii!

Iudita se cutremură de ochii lui înspăimântători, ce se înfigeau asupra-i, cu lumina lor ștearsă. Instinctiv se apropie și mai mult de Holofern:

— Stăpâne...

— N'ascultă ce spune... — rāse Holofern.

Bilbo zise iarăș:

— Ia seama, măgar încălțat ce ești! Nu uită, că îndrăgostitul e mort de jumătate... Ia seama, femeia aceea e șarpe și-ți va mușcă inima...

Holofern strigă înfuriat:

— Cară-te de aici, să nu te mai aud!

Nebunul continuă:

— E un șarpe, a cărui mușcătură e mortală...

Din norocire Holofern nu-l auzi, căci toată lumea rādeā de Sarezzer, care în clipa aceea se rostogoli de pe scaun, mort de beat.

Servitorii îl ridicară și îl duseră în cort. Rabsaris rādeā mai cu poftă, deși el eră mai turtit...

Holofern le făcū semn să tacă. Se plecā spre Iudita, întrebându-o:

— Spune-mi, îmi cânti ceva frumos? Ce vrei să-mi cânti?

— Despre cine aș puteā să cânt Doamne, dacă nu despre tine, al cărui nume glorios îl vestește în toată lumea orcanul ce zmulge copacii din rădăcină; al cărui nume îl șoptesc zefirii, când stau de vorbă cu florile îndrăgostite... Stăpâne, când stam de veghe pe întări-turi, în nopțile cu lună, privind la cortul tău, numele tău îmi veneā pe buze și am făcut un cântec despre tine... ascultă-l!

Holofern eră zăpăcit de vin și de cuvintele ei. O îmbrățișe și o sărută și rāse satisfăcut.

Eră beat...

— urmează —

„Librăria Națională” S. Bornemisa

Orăștie—Szászváros

Cele mai noi
cărți literare!

Dragoslav: Volintirii, nuvele, cor. 1'80
A. Lupeanu: De vorbă cu să-
 tenii „ 0'70
Culina: Carte de bucate „ 3'—
Catina: Proba cuceririi Si-
 listrei „ 2'—
Dr. Grünfeld: Viața sexuală „ 1'—
Dr. Sterian: Cum putem mări
 cantitatea de viață „ 1'50
Achimescu: Nuvele alese „ 1'—
Demetriad: Visul lui Ali „ 2'—
E. Farago: Copiilor „ 1'25
Demetrescu: Începuturile ome-
 nirii „ 0'50

A. Cazaban: Între femeie și
 pisică, nuvele „ 1'50
E. Lovinescu: Aripa morții,
 roman „ 1'80
N. Beldiceanu: Chilia dra-
 gostei, nuvele „ 1'50
V. Eftimiu: Cocoșul negru „ 2'50
Wells: Primii oameni în lună „ 0'80
Locusteanu: Cincizeci figuri
 contimporane „ 2'50
Apostolescu: Istoria literaturii
 moderne „ 0'20
Ion Agârbicean: Schițe și po-
 vestiri „ 2'—

Cele mai noi
cărți literare!

Pentru porto să se trimită deosebit 20 bani de-o carte. Comandele se execută cu cea mai mare promptitudine. Librăria e provăzută cu un bogat depozit de cărți literare, și la dorință procură și cărți cari îi lipsesc. Mai are mare depozit și de hârtie de cancelarie și pentru scrisori, cerneală și revizite școlare. Cereți catalogul gratis și franco.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

A apărut

„Misterul Poetului”

de Antonio Fogazzaro,

cel mai splendid roman al marelui scriitor italian cu renume mondial, în care se zugrăvește într'un mod fermecător iubirea platonice și curată a două suflete, pe cari însaș Dumnezeirea le predestinează, ca să fie unul al celuilalt.

„MISTERUL POETULUI” între literatura de bălcu, cu subiecte banale, imorale, ce începe a se creia și la noi, apare ca o splendidă carte cu pagini de-o frumuseță neîntrecută, pe care o poate ceti, ba chiar e bine s-o cetească, fiecare domnișoară și fiecare tinăr cu sufletul curat și dornic de-o iubire senină și imaculată.

„MISTERUL POETULUI” până acum a fost tradus aproape în toate limbile europene și a avut pretutindeni un succes uriaș. Zeci și zeci de mii de exemplare s-au desfăcut din cartea aceasta prețioasă și plină de farmec.

La noi a tradus-o domnul D. TOMESCU, redactorul „Luminii literare”, într'o limbă plină de poezie și neaoșă românească.

„Misterul Poetului” a apărut în editura „LIBRĂRIEI NAȚIONALE” S. BORNEMISA din Orăștie și se poate comanda pentru suma de cor. 2'— franco.